

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΙΣΜΑ ΤΩΝ ΔΥΟ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΩΣ ΤΗΝ ΑΛΩΣΗ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΟΥΣ (1054-1204)

1. Εσωτερική κρίση και εξωτερικοί κίνδυνοι (1054-1081)

α. Πολιτική αστάθεια και οικονομικά προβλήματα:

► Επί μισό περίπου αιώνα [μετά το θάνατο του Βασιλείου Β' (1025)]:

• Άλλοτε επικρατούσε η παλατιανή αριστοκρατία και επέβαλε τους αυτοκράτορες της αρεσκείας της.

• Άλλοτε επικρατούσε η στρατιωτική αριστοκρατία, η οποία προωθούσε τους δικούς της εκπροσώπους.

• Δυναμική ανάμειξη της εκκλησίας στις πολιτικές εξελίξεις, ιδίως επί των ημερών του πατριάρχη Μιχαήλ Κηρουλάριου.

⇒

Πολιτική αστάθεια → βαρύτατες συνέπειες στην οικονομία.

► Μέσα 11ου αιώνα:

1. Εφαρμόζεται το σύστημα της εκμίσθωσης των φόρων.

2. Εντάθηκε η εξαγορά των αξιωμάτων.

3. Έγινε περικοπή των στρατιωτικών δαπανών.

4. Αυξήθηκαν οι παροχές προς την Αυλή, την Εκκλησία και τους γειτονικούς λαούς.

⇒

Η πολιτική αυτή οδήγησε την οικονομία σε πτώχευση.

β. Εξωτερικά προβλήματα. Η μάχη του Ματζικέρτ (1071):

► Προβλήματα άμυνας στην Ιταλία, τη Βαλκανική και -κυρίως στην Ανατολή, όπου κάνουν την εμφάνισή τους οι **Σελτζούκοι Τούρκοι**.

✓ Σελτζούκοι Τούρκοι: απόγονοι του φυλάρχου Σελτζούκ. Γύρω στο 1000 κινούνται με μεγάλη ταχύτητα προς τα δυτικά → εξαφανίζουν τα τελευταία ίχνη αραβικής κυριαρχίας στην Ανατολή επωφελούμενοι κυρίως από τη διάσπαση και την παρακμή του Χαλιφάτου.

⇒

► Ανατολή:

Ο αυτοκράτορας Ρωμανός Δ' Διογένης προσπαθεί να αναχαιτίσει τους Σελτζούκους → **μάχη Ματζικέρτ (1071): καταστροφή βυζαντινού στρατού**, αιχμαλωσία αυτοκράτορα → ο Ρωμανός συνάπτει ειρήνη και αφήνεται ελεύθερος → επιστρέφει στο παλάτι, όπου τον εξοντώνουν οι πολιτικοί του αντίπαλοι → οι Σελτζούκοι Τούρκοι εκμεταλλεύονται το γεγονός και ακυρώνουν τη συνθήκη ειρήνης → σε μια δεκαετία οι Τούρκοι κατακτούν το μεγαλύτερο μέρος της Μικράς Ασίας.

γ. Άλλα εξωτερικά και εσωτερικά προβλήματα:

► Δύση:

Ο ηγέτης των Νορμανδών Ροβέρτος Γυισκάρδος κατέλαβε τις βυζαντινές κτήσεις στην Ιταλία (1071).

► Βαλκανική:

Στις ακτές της Αδριατικής και στο Δούναβη κλονίζεται η βυζαντινή κυριαρχία.

► **Εσωτερικό:**

Οικονομική κρίση: οι τιμές του ψωμιού και άλλων βασικών καταναλωτικών αγαθών εκτοξεύτηκαν στα ύψη → αιματηρή λαϊκή εξέγερση κατά των υπευθύνων της οικονομικής πολιτικής.

Πολιτική κρίση: δόθηκε τέλος με την ενθρόνιση του Αλεξίου Α΄ Κομνηνού.